

Beredskapsplan for miljørettet helsevern

2025

Lørenskog
kommune

Innhold

Forord	3
Formål	4
Lovgrunnlag	4
Faglig grunnlag og informasjonskilder	5
Aktuelle nettsteder å søke informasjon	5
Ansvar innen miljømessig helseberedskap	6
Tiltakskort.....	7
Vedlegg	8

Forord

Kommunene plikter å utarbeide en beredskapsplan for sine oppgaver etter Folkehelseslovens kap. 3 Miljørettet helsevern og Helseberedskapsloven §2-2. Planen skal samordnes med kommunens øvrige beredskapsplaner, jf. Folkehelsesloven §28.

Samfunnsmedisinsk enhet i Lørenskog kommune utfører oppgaver hjemlet i folkehelseslovens kap. 3 med forskrifter. Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Kommunen skal føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen.

Samfunnsmedisinsk enhet har laget en ROS-analyse som grunnlag for sitt beredskapsarbeid. Flere av de uønskede hendelsene og ulykkene som er analysert der angår miljørettet helsevern og er ivaretatt i denne planen bl.a. gjennom ulike tiltakskort. Andre hendelser er ivaretatt i ulike beredskapsplaner, som f.eks. i smittevernplanen. I ROS-analysen er det angitt mulige tiltak for å redusere sannsynlighet og konsekvenser av en uønsket hendelse. Disse tiltakene er omtalt i denne planen, og skal også brukes i enhetens forebyggende folkehelsearbeid. Kommuneoverlegen er fast medlem av kriseledelsen i kommunen, og kontakter rådgiver innen miljørettet helsevern ved behov i enkeltsaker.

Denne beredskapsplanen er utarbeidet av Samfunnsmedisinsk enhet (SME) i Lørenskog kommune. Den er sendt på intern høring i kommunen og godkjent av kommunestyret 26.03.2025. Vedleggene ansees ikke som en del av planen og oppdateres av den enkelte ansvarlige med bistand fra relevante aktører.

Prosedyrer omtales ikke i beredskapsplanen for miljørettet helsevern, men finnes i kommunens verktøy for rutiner og internkontroll – Compilo. Likeledes er det laget en rekke vedlegg som kan være praktiske i forbindelse med beredskapsarbeidet. Disse vedleggene finnes sammen med planen i Compilo. Beredskapsplanen for miljørettet helsevern skal innarbeides i Lørenskog kommune sitt planverk.

Formål

Formålet med helseberedskap er å kunne verne om liv og helse og gi nødvendig helsehjelp også under kriser. Rollen til miljørettet helsevern i helseberedskapen er å verne om befolkningens liv og helse mot trusler fra omgivelsene (forebyggende), være faglig rådgiver knyttet til helsepåvirkning fra omgivelsene (pågående) og eventuelt benytte sanksjoner hjemlet i lovverket til å stanse eller rette helseskadelig påvirkning (avverge).

Det vil dreie seg om å kunne iverksette øyeblikkelige tiltak iht. § 14 (retting) og §16 (stansing) i Folkehelseloven. Begge kommunelevene i Samfunnsmedisinsk enhet og rådgiveren innen miljørettet helsevern har til sammen bred samfunnsmedisinsk kompetanse. Kommunen må være forberedt på å hente inn råd og bistand fra andre kommuner og etater dersom uønskede hendelser oppstår. Tilsvarende må avdelingen for miljørettet helsevern være forberedt på å kunne bistå nabokommuner i beredskapssituasjoner på anmodning.

Lovgrunnlag

Lovverk som hjemler arbeidsoppgavene innen miljørettet helsevern:

- Folkehelseloven, med tilhørende forskrifter:
 - Forskrift om miljørettet helsevern
 - Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger
 - Forskrift om tilskudd til prisnedskrivning av frukt og grønnsaker i grunnskolen
 - Forskrift for badeanlegg, bassengbad og badstu m.v.
 - Forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet mv.
 - Forskrift om skadedyrbekjempelse
 - Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)
 - Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav
 - Forskrift om smittefarlig avfall fra helsetjeneste og dyrehelsetjeneste mv.
 - Forskrift om oversikt over folkehelsen
 - Forskrift om fastsettelse av tvangsmulkt i medhold av lov om folkehelsearbeid
- Strålevernlov m/ forskrift
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall m/ forskrift
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Smittevernloven
- Helseberedskapsloven
 - Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap
- Lov om vern mot tobakksskader (tobakksskadeloven)
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne

Faglig grunnlag og informasjonskilder

Miljørettet helsevern er en del av kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid for å sikre befolkningen mot miljøfaktorer som kan påvirke helsen negativt. I en beredskapssituasjon vil miljørettet helsevern bidra i henhold til Lørenskog kommune sin beredskapsplan/overordnet ROS-analyse og kriseplan, i nær kontakt med kommuneoverlegen og etter gjeldende lovverk. Kommunen følger råd og veiledere som gis fra statlige fagmyndigheter, og utøver sitt arbeid etter allment aksepterte medisinskfaglige retningslinjer.

Aktuelle nettsteder å søke informasjon

Helsedirektoratet:

- [Veileder for kommunens tilsyn med miljørettet helsevern](#)
- [Veileder for helse og miljø i barnehager, skoler og Skolefritidsordninger](#)
- [Veileder for musikkanlegg og helse](#)
- [Nasjonal faglig retningslinje for håndtering av CBRNE-hendelser med personskade](#)

Folkehelseinstituttet:

- [Legionellaveilederen](#)
- [Skadedyrveilederen](#)
- [Smittevernveilederen](#)
- [Smittevern i barnehage og skole](#)
- [Temaside om drikkevann](#)
- [Søkeside for folkehelseprofil eller oppvekstprofil for kommuner, bydeler og fylke](#)

Miljødirektoratet:

- [Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging \(regjeringen.no\)](#)
- [Veileder om behandling av støy i arealplanlegging](#)

Direktoratet for atomsikkerhet og strålevern:

- [Veileder i tilsyn med radon i skoler, barnehager og utleieboliger](#)

Statsforvalteren:

- [Forurensning | Statsforvalteren.no](#)
- [Avfall og gjenvinning | Statsforvalteren.no](#)

Andre aktuelle nettsteder innen miljørettet helsevern er:

- [Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid](#)

I kommunen er aktuelle rutiner og planer lagret i Compilo.

Ansvar innen miljømessig helseberedskap

Kommunen og kommuneoverlegen

Kommunens ansvar for miljørettet helsevern er angitt i folkehelselovens kapittel 3. Kommunen skal føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Ansvar og oppgaver innen miljørettet helsevern i denne lov er lagt til kommunen, og delegert til kommuneoverlegen.

Kommunen skal etter folkehelseloven § 5 ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse. Etter folkehelseloven § 27 skal kommunen ha nødvendig samfunnsmedisinsk kompetanse, og det skal ansettes en eller flere kommuneoverleger som medisinskfaglige rådgivere.

Kommuneoverlegen har myndighet til å fatte hastevedtak etter folkehelseloven.

Ansvar for virksomheter i kommunen

Det er et lederansvar å ha internkontroll for å forebygge og håndtere uønskede hendelser i virksomhetene. Virksomheter og eiendommer skal planlegges, bygges, tilrettelegges, drives og avvikles på en helsemessig tilfredsstillende måte, slik at de ikke medfører fare for helseskade eller helsemessig ulempe. Med helsemessig ulempe menes forhold som etter en helsefaglig vurdering kan påvirke helsen negativt og som ikke er helt uvesentlig. Når det er grunn til å anta at planlagte eller eksisterende virksomheter og eiendommer kan medføre fare for helseskade eller helsemessig ulempe, skal den ansvarlige for virksomheten utføre de beskyttelsestiltak og ta de forholdsregler som ellers er nødvendige for å forebygge, hindre eller motvirke at slik virkning oppstår.

Tiltakskort

I ROS- analysen til Samfunnsmedisinsk enhet, som denne planen bygger på, er det flere uønskede hendelser relatert til miljørettet helsevern som er analysert:

1. Alvorlig forurensning i luft, på grunn eller i vann.
2. Atomhendelser
3. CBRNE-hendelser (radioaktive stoffer (R-agens) og stråling fra nukleært materiale (N-agens))
4. Stans eller forstyrrelser i drikkevannsforsyningen
5. Bortfall av renovasjon
6. Større brann med gass- og røykutslipp
7. Giftproduserende alger
8. Legionella
9. Stor skadedyrforekomst

Det er utarbeidet tiltakskort for samtlige skisserte hendelser, vedlagt planen. Tiltakskortene vil variere i omfang da hendelsene krever ulik innsats fra Samfunnsmedisinsk enhet, noen tiltakskort er dermed mer omfattende enn andre.

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har på sine tema-nettsider samlet nasjonale veiledere og rapporter som angår miljø og helse, og som utgjør viktige arbeidsverktøy i håndteringen av uønskede hendelser innen tema-området. Tiltakskortene er utledet med grunnlag i disse dokumentene.

Varsling skjer i henhold til overordnet beredskapsplan i Lørenskog kommune.

Kriseledelse er avhengig av krisens art og omfang vil kriseledelse settes jfr. overordnet beredskapsplan. Ved mindre hendelser ivaretas håndteringen internt i sektoren eller i Samfunnsmedisinsk enhet.

Informasjonsarbeidet ivaretas av kriseledelsen eller den det blir delegert til. Råd og veiledning kanaliseres til fagpersonell i de kommunale tjenestene. Det vil foretas en evaluering i etterkant i regi av kriseledelse.

Vedlegg

Tiltakskort:

- a. Alvorlig forurensning til luft, grunn eller vann.
- b. Atomhendelser
- c. CBRNE-hendelser (radioaktive stoffer (R-agens) og stråling fra nukleært materiale (N-agens))
- d. Stans eller forstyrrelser i drikkevannsforsyningen (se vedlegg til smittevernplanen for tiltakskort)
- e. Bortfall av renovasjon
- f. Større brann med gass- og røykutslipp
- g. Giftproduserende alger
- h. Legionella
- i. Stor skadedyrforekomst

**Lørenskog
kommune**

Lørenskog kommune

Hasselveien 6, Postboks 304, 1471 Lørenskog

Telefon: 67 93 40 00

postmottak@lorenskog.kommune.no

www.lorenskog.kommune.no